

DUHOVNA DINAMIKA NOVCA

Novac je zanimljiva tema. Sastavni je dio života, polazna ili završna točka mnogih razgovora. Zbog njega ljudi rade, zbližavaju se i razilaze, zbog njega vode ratove i ubijaju jedni druge. Neki ga mrze, neki vole, u svakom slučaju, malo je onih koji s njime nemaju problema. U civilizacijom neiskvarenim kulturama o raspodjeli dobara odlučuje plemenski starješina, koji vodi računa o tome da svatko bude nagrađen prema zaslugama. Pri raznim oblicima robne razmjene, procijenjena vrijednost u jednoj vrsti robe biva zamijenjena za jednaku vrijednost u nekoj drugoj robi. Korištenjem novca kao sredstva razmjene, toj ideji znatno je teže slijediti, već samim time što je vrijednost novca apstraktna i teže određiva. U naše vrijeme šačica ljudi raspolaže bajoslovnim bogatstvima, dok najveći dio stanovništva našega planeta živi u uvjetima krajnje bijede.

TKO KOGA TU KONTROLIRA?

Novac je jedan od najzbunjujućijih atributa ovoga svijeta. I, upravo zbog toga, jedan od najduhovnijih. U susretu s izazovima i preprekama povezanih s njim, na površinu dolaze razni nesvjesni obrasci razmišljanja, osjećanja i ponašanja. Sučeljavajući se s njima, možemo mnogo naučiti o sebi i svom odnosu prema svijetu oko sebe te rasti i razvijati se u psihičkom i duhovnom smislu riječi. Mnogi ljudi novac poistovjećuju sa sigurnošću i moći, te osjećaj vlastite vrijednosti baziraju na posjedovanju ili neposjedovanju određene količine novca. Na taj način pridaju mu veliku moć i kontrolu nad svojim životom: imaju li ga mnogo, osjećaju se vrijednima i moćnima; nedostaje li im, i njihov osjećaj vlastite vrijednosti smanjuje se proporcionalno s njihovom platežnom moći. Poistovjećujući se s novcem i moći koju pruža račun u banci, neki bogati ljudi sebe doživljavaju svemoćnima. Živeći prema devizi "sve se može kupiti", manipuliraju sobom i drugima. Novac im daje lažni osjećaj sigurnosti, ispunjenosti i predvidljivosti. Dogodi li se nešto "na što nisu računali" i njihov bankovni račun se preko noći drastično smanji, osjećaju se kao da su odjednom izgubili tlo pod nogama. Sav osjećaj sigurnosti i moći nestao je zajedno s onim u što su ga investirali, tj. s novcem. U pozadini vijesti o samoubojstvu npr. kakvog velikog magnata, koji je "preko noći" bankrotirao, često se krije upravo takva priča.

Na drugom kraju su buntovnici, koji se u buntu protiv svega o-čemu-brinu-obični-ljudi, odriču materijalnih dobara i udobnosti te odgovornosti, koje sa sobom nosi "običan svakodnevni život", ili, pak, u slijepoj žudnji da se pod svaku cijenu uzdignu iznad zamki i iluzija ovoga svijeta (sanskritskim rječnikom, maye), novcu oduzimaju svaku moć i preziru ga, nesvjesni toga da su jednako tako neslobodni kao i oni prvi. Da jednako tako manipuliraju sobom i drugima kao i oni prvi.

Između spomenutih krajnosti cijeli je niz varijacija na temu "novac i odnos prema njemu" - od sitnih manipulacija poput tzv. "švercanja" u tramvaju do velikih "igara", u kojima padaju glave, vode se ratovi, ruše poredci, mijenjaju svjetovi.

Imanje ili neimanje određene količine novca utječe na ponašanje pojedinca, njegovu sliku o sebi, samopoštovanje pa čak i seksualnost, često do te mjere da opravdano možemo postaviti pitanje jesmo li mi oni koji upotrebljavamo novac ili pak novac upotrebljava nas, odnosno, upravljamo li mi novcem ili pak on upravlja nama.

Novac je vrlo osjetljivi sastavni dio življenja u materijalnom svijetu. Načini na koje se ophodimo s njime odraz su našeg unutarnjeg stanja, našeg doživljaja sebe i drugih te svijeta u kojem živimo. Poput mnogih drugih obrazaca, i odnos prema njemu nasljeđujemo od svojih roditelja i ljudi uz koje smo odrastali, nesvjesno usvajajući stavove i obrasce te pravila igre svoje okoline. Svaka kultura ima sebi svojstven odnos prema novcu i "općevažne neprijeporne istine", kojih se njezini pripadnici čvrsto drže. Htjeli to ili ne, mi smo pripadnici svijeta, plemena u kojem živimo i ne ophodimo li se prema toj činjenici svjesno, automatski ćemo preuzeti sustav vjerovanja i obrasce, koji u njemu vladaju. Ako unutar plemena vrijedi uvjerenje da treba mnogo raditi, mučiti se i žrtvovati kako bi se jednom u budućnosti imalo novaca i moglo konačno malo odahnuti, i njegovi pripadnici mislit će i ponašati se na taj način te će godine i godine provoditi u teškom i napornom radu, nadajući se da će si na taj način osigurati mirnu i sigurnu starost. Mnogi od njih, iz straha od promjene i gubitka "sigurnosti", koju pruža određeno radno mjesto, neće se ni usuditi upitati se što zapravo žele. Kako u mnogo čemu usvajamo sustav vrijednosti svojih roditelja te na životne izazove reagiramo u skladu s dozvolama i ograničenjima, koja smo od njih naslijedili, usprkos svjesnoj želji da živimo sretnije i bogatije od njih, i naš život će po mnogo čemu nalikovati njihovome. Ili ćemo se pak pobuniti i otići u drugu krajnost, opirući se svemu što su nam rekli ili nas svojim životom naučili. Kada je riječ o novcu, to može značiti pobunu i neprestano mijenjanje radnih mjesta ili pak izlete u svijet kriminala i nezakonitih poslova i sl.

U nekim plemenima novcu se pridaje prevelika važnost, neka plemena su prema njemu ravnodušna, u nekima se smatra da je novac prljav... Rijetka su ona, čiji je odnos prema novcu pravilan.

U knjizi „Money drunk, money sober“ Julia Cameron navodi nekoliko tipova ovisnosti o novcu. To su: kompulsivni potrošač, lovac na velike prilike, održavatelj status quo-a, ovisnik o siromaštvu i koovisnik koji vlastiti odnos prema novcu prilagođava partneru ili važnoj osobi s kojom dijeli svoje financije. Samo promatranje i iskren odnos prema sebi pomaže da vidimo u kojoj smo kategoriji i koje sve potrebe zadovoljavamo novcem. Naime, u materijalnom svijetu, u kojemu vrijede zakoni novčane razmjene, novac predstavlja vrijednost koja se daje u zamjenu za neku drugu vrijednost (neki materijalni ili nematerijalni proizvod). Sam po sebi on nema nikakvu moć; riječ je o određenoj manifestaciji kozmičke energije kojoj mi sami, provodeći je i koristeći se njome, pridajemo određeno značenje. Svatko može izabrati hoće li ta energija kontrolirati njega i njegov život ili će pak s njom surađivati i upravljati svjesno.

SVJESNO OPHOĐENJE S NOVCEM

Prvi korak u svjesnom ophođenju s novcem sastoji se u osvjetljavanju obrazaca i ritmova koji upravljaju dinamikom njegova davanja i primanja, odnosno prihoda i rashoda. Zanimljivo je upitati se što nam novac zapravo znači, kakvu ulogu ima u našem životu, koja su uvjerenja povezana s njime, što bismo željeli promijeniti... Korisno je potom zabilježiti s koliko novca trenutačno raspolažemo (u obliku gotovine, uštedevine, duga...) te narednih četrdeset dana zapisivati sve prihode i rashode ne izostavljajući ni najmanju sitnicu poput žvakaće gume. Ta vježba pomaže osvijestiti npr. koliko često kupimo nešto što nam ne treba ili čak i ne želimo već smo jednostavno navikli na to, a onda si zauzvrat ne možemo priuštiti ono do čega nam je stalo.

Činjenica je da se s istom količinom novca različiti ljudi mogu osjećati posve različito i priuštiti si različite stvari i dok će se neki od njih osjećati siromašnima, drugi će živjeti u uvjerenju da imaju dovoljno novca za sve što im treba. I jedne i druge život će podržati u njihovu uvjerenju.

Novac je energija i poput svake druge energije neutralna. Mi smo ti koji joj određujemo namjenu, značenje i svrhu. Plaćajući novcem za neku robu ili uslugu koju nam netko čini (popravljajući nam npr. neki od strojeva, zastupajući nas, liječeći itd.), mi vrednujemo njegov rad. Plaćajući mu određenu sumu, govorimo mu da taj rad cijenimo i podržavamo. Kako je u svaki proizvod ili uslugu uložena određena energija, plaćajući ga, dajemo dotičnome zauzvrat novu energiju, kako bi je mogao koristiti dalje te transformirati u novi proizvod, uslugu i sl. Istovremeno, dobivenim proizvodom, uslugom i sl. i sami dobivamo energiju, koju potom dalje transformiramo. Kako je jedan od osnovnih duhovnih zakona - zakon ravnoteže, u skladu s njime, možemo dobiti točno onoliko koliko dajemo i obrnuto. Ni manje ni više. Drugim riječima, koliko god se na prvi pogled može učiniti da smo "ušičarili" nešto cjenjkajući se ili varajući primjerice jamce (bez kojih ne bismo uspjeli dobiti željeni kredit), "švercajući" se u tramvaju (koji nam omogućuje da brže stignemo do željena cilja), ne plaćajući račune (premda npr. struju i vodu redovito koristimo) i sl., na duže pruge to se ne isplati. Naime, svako kršenje nekog duhovnog zakona dovodi do neravnoteže unutar općeg energetskog polja, a kako svaka neravnoteža teži ponovnom uspostavljanju ravnoteže, njezin uzrok će biti vraćen počinitelju, kako bi dotični imao prilike ispraviti je te istovremeno, preuzeti odgovornost za sebe i svoje mjesto u općem poretku, slijedeći zakone koji u svemiru vladaju.

Pored toga, prilikom svake transakcije, prilikom svakog davanja ili primanja novca mi ulazimo u odnos s osobom s kojom vršimo transakciju i međusobno izmjenjujemo određenu energiju. Tako npr. i pri posve uobičajenoj dnevnoj radnji kao što je kupnja kruha, mi svjesno ili nesvjesno ulazimo u odnos s cijelim nizom ljudskih bića - od seljaka koji je sadio i žeo žito, preko mlinara i pekara, do posrednika, raznošača i prodavača, koji će nam prodati kruh, koji smo tražili. I svaki od njih ima svoju priču, svoju sudbinu, s kojom se tim jednostavnim svakodnevnim činom kupnje kruha dotičemo na suptilnijim razinama bivanja. Kako smo, na suptilnim razinama bivanja, svi međusobno povezani, način na koji se ophodimo jedni s drugima odražava se na cjelokupni život i dotiče svaku jedinku. Usredotočeni isključivo na svoj cilj, predmet kupnje ili uslugu, koju žele dobiti, mnogi ljudi i ne primijete ljude koji sjede iza šaltera, trgovačkog pulta i sl. Poput strojeva, koji izmjenjuju nešto s

nekim drugim strojem. No, svaka izmjena novca otvara mogućnost odnosa između dva ljudska bića i pruža priliku da nešto naučimo, da damo i dobijemo nešto što se ne može platiti novcem niti pretočiti u nj.

Mnogo je takvih detalja na koje bismo mogli obratiti pažnju. Novac je energija i svjesno ophođenje s njime iziskuje odgovorno raspolaganje s tom energijom.

Mnogi ljudi imaju potrebu za "sigurnošću" u obliku računa u banci i, štedeći za bolje sutra, propuštaju živjeti danas. Živeći na ovim našim prostorima, imali smo prilike uvjeriti se da ta vrsta sigurnosti ne mora biti tako sigurna. Mnogi ljudi su na taj način ostali bez svoje teško stečene uštedevine ili barem jednog njezinog dijela.

Novac je energija teče i mijenja oblike. Stoga ni svrha novca nije da stoji u banci već da teče. U skladu sa svrhom koju mu dajemo. U skladu sa svrhom koju dajemo vlastitom životu. Ulažući svoju energiju (i novac) u stvari koje su nam istinski, suštinski važne, stvari koje podržavaju našu kreativnost, hrane i potiču naš duhovni rast, istovremeno brinući o tome da redovito i savjesno ispunjavamo svoje financijske obveze.

Dajući, primajući i štedeći sa svrhom.

Branka Jakelić – O meni

Diplomirani sam Geštalt terapeut s certifikatom IGW-a (Institut za geštalt psihoterapiju iz Würzburga), Psihodramski terapeut s certifikatom Instituta za psihodramu iz Beograda te Transpersonalni psihoterapeut s certifikatom Eurotasa - europske asocijacije za transpersonalnu psihoterapiju. Pred nekoliko godina dodijeljen mi je i ECP (Europski certifikat za psihoterapiju).

Uz terapijski rad bavim se pisanjem. Pored niza članaka te prijevoda i recenzija knjiga drugih autora, dosad su mi objavljene knjige GOVOR SNOVA (Zagrebačka naklada, 1994; drugo izdanje objavila je Medicinska naklada, 2002.), TRAGAJUĆI ZA SOBOM (Sipar, 1997.) i KRILATE SANDALE duhovni razvoj kroz životne krize (Profil, 2009.).

Vodim individualne i grupne terapije te partnersku terapiju.

Radim s ljudima zainteresiranim za rad na sebi. Osim tema vezanih uz probleme u odnosima s drugima te profesionalne poteškoće, krize identiteta, strahove i fobije, radimo i na snovima, psihosomatskim tegobama, duhovnim problemima i krizama...

www.branka-jakelic.com

Ovo djelo je ustupljeno pod licencom

[Creative Commons Imenovanje-Nekomercijalno-Bez prerada 3.0 Croatia.](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/croatia/)

